

גליון מס' 6 / ר"ח אב התשפ"א

פִּיסַת מְדְבָר וְהַר

העלון החודשי של מרכז סיור ולימוד סוסיא

תוכן העניינים

על הנעשה בביס'ש / עמוד 3

"בְּרִיחַ שְׂדֵה" – תנ"ך במדבר ובהר / עמודים 4-5

"מעלה חרס בידו" – הפינה הארכיאולוגית / עמודים 6-8

"שארמ'רום עיניכם..." – הפינה האסטרונומית / עמודים 9-10

מעשה שהיה... היום לפני / עמודים 11-12

"לנוע לנוע" – המלצות חמות לטיול משפחתי / עמוד 13

מה חדש במסו"ל סוסיא?

הקיץ התחיל אצלנו בשיא המרץ. מאחורינו כבר שבוע של קייטנת סיירים וסיירות מוצלחת במיוחד שהשתתפו בה כמאה בוגרי כיתות ז'-ח' מרחבי הארץ. הקייטנה הייתה מהנה, מאתגרת ומלמדת והיא עסקה בחיבור שבין אדם לאדמה, תוך היכרות קרובה עם השטח שסביבנו. אתם כבר מוזמנים לשריין מקום לקייטנה של השנה הבאה.

צוות המדריכות הפעיל סדרת תכניות טבע בקייטנות של גני הילדים בהר חברון. זו הייתה הזדמנות שמחה במיוחד להכיר מחדש את האנשים הקרובים אלינו בהיבטים אחרים ומקוריים.

בימים הקרובים נקבל בברכה את בנות השירות של שנה הבאה – אמונה, מוריה וירדן, שממש בימים אלה כבר נמצאות בסוסיא, יחד עם קורס הכשרת המדריכות שמארגנת "אשכולות" עבור מדרשות הטילים ברחבי הארץ. בהצלחה רבה! מאמינים בכן ומחכים לכן!

נופש "בין הזמנים" כבר ממש מתקרב, ואתו המשפחות שבאות לנפוש בבית ספר שדה. האירוח כבר כמעט מלא, ואנחנו מזמינים גם את תושבי ההר לקחת חלק בפעילויות ובסיורים שאנחנו מארגנים עבור הנופשים. הולך להיות מגוון ומחדש, עם פעילויות שאף פעם עוד לא עשינו. כדאי לעקוב אחרינו באתר.

שבת הספר והמדבר וכנס הספר והמדבר – רשמו ביומנים – השנה נקיים שני אירועים סמוכים. בשבת חנוכה, 4.12.22 נארח מרצים מגוונים שישתפו אותנו במחקרים עדכניים ובהרצאות אקטואליות. למחרת, ביום ראשון, נר שביעי של חנוכה, 5.12.21, נקיים את הכנס שיצא לחופשה של כמה שנים וכעת חוזר. מידע יעלה בקרוב לאתר שלנו. עקבו אחרינו.

אז שיהיה לכולנו קיץ בריא, טוב, חווייתי ומחדש. מחכים לכם!

"כְּרִיחַ שְׂדֵה" – תנ"ך במדבר ובהר – עטרת אמדי

אזורי המחקר וההדרכה של בית ספר שדה סוסיא- בהר, בספר ובמדבר, רוויים בסיפורים והקשרים תנ"כיים. בפינה זו נעמוד מידי חודש על משהו מן המרחב שלנו בראי התנ"ך והזמן.

חטא המרגלים – בכייה לדורות

כולנו מכירים ושמענו את סיפור חטא המרגלים. ה' מצווה על משה בספר במדבר פסוק יג' - "שִׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל..."

משה בוחר נציג מכל שבט לצאת ולתור את ארץ ישראל.

12 נשיאי השבטים שנבחרו צריכים לעלות ממדבר פארן, קדש ברנע המקראית, ולהגיע עד חברון - "עֲלוּ זֶה בְּנֶגֶב וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר " (פסוק י"ז).

נשאלת השאלה, באיזה דרך עלו המרגלים לתור את הארץ?

ידוע לנו שנגב בתנ"ך זה אזור בקעת ערד ובקעת באר שבע. אם נמתח קו ישר מקדש ברנע המקראית עד חברון, הקו ייפול על תל ערד, ומשם צריך לטפס להר עמשא כדי להגיע לחברון.

על הר עמשא נמצאה דרך רומית עתיקה, וידוע שדרך רומית תמיד מבוססת על דרך עתיקה יותר, אולי על דרך מתקופת המרגלים. כלומר, 12 המרגלים עולים דרך בקעת ערד - תל ערד להר עמשא ומשם ממשיכים בדרך העתיקה שחוצה את דרום הר חברון, קמר מעון ומשם צפונה עד העיר חברון.

כמה פרקים מאוחר יותר, אחרי חטא מהרגלים ומות אהרון, מלך ערד מחליט לתקוף את עם ישראל. לכאורה, ללא סיבה. "וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עֲרֹד יוֹשֵׁב הַנֶּגֶב כִּי בָא יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ הָאֲתָרִים וַיִּלָּחֶם בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׁב מִמֶּנּוּ שָׁבִי"

שואל רש"י - מהי דרך האתרים? והוא עונה לנו - "דרך הנגב שהלכו בה המרגלים שנאמר (במדבר יג, כב) ויעלו בנגב."

רש"י משמיט לנו את האות א' מהמילה "אתרים" ונשארונו עם המילה - "תרים" מלשון "לתור את הארץ", כלומר- המרגלים.

מלך ערד, ראה איך בפרק יג' 12 המרגלים עולים דרך בקעת ערד לתור את הארץ וחוזרים באותה דרך כעבור 40 יום, ולכן הוא מסיק מסקנה - אם המרגלים עלו דרך ערד, כל עם ישראל צפוי לעלות באותה הדרך בדיוק! ולכן הוא מחליט לתקוף את עם ישראל ולהילחם בו.

מה שמלך ערד לא ידע זה את הסוף העצוב של סיפור המרגלים, שמגיעים לחברון ורואים את העיר הבצורה ואת ארבעת הענקים וחוזרים מיד חזרה למדבר, למשה ובני ישראל ומוציאים דיבת הארץ - "אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ" - ומעוררים סערה בעם.

חוץ מכלב בן יפונה ויהושע בן נון שמנסים לשכנע את העם הבוכה, תוך כדי שהם קורעים את בגדיהם הם מתחננים בפני העם - "טובה הארץ מאד מאד...!"

"וַתִּשָּׂא כָּל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלַיְלָה הַהוּא"

במסכת סנהדרין דף קד' עמוד ב' מביאים את הפסוק ממגילת איכה - "בְּכֹו תִבְכֶּה בְּלַיְלָה" (איכה א ב) חכמים שואלים, למה יש כפל של המילה בכי? בכה תבכה?

חכמים מסבירים לנו - בכי אחד על בית המקדש הראשון ובכי שני על בית המקדש השני.

ושואלים עוד שאלה, על איזה לילה מדובר באיכה? וחכמינו ז"ל חוזרים אתנו אלפיים שנה אחורה, אל אותנו לילה חשוך במדבר, בו בני ישראל בכו ובכו בגלל הלשון הרע שאמרו המרגלים על ארץ ישראל - "וַתִּשָּׂא כָּל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלַיְלָה הַהוּא" (במדבר יד א).

אמר רבה אמר רבי יוחנן: אותו הלילה ליל תשעה באב היה, אמר להן הקדוש ברוך הוא לישראל: אתם בכיתם בכיה של חינום - אתם האמנתם להוצאת הדיבה על הארץ, ללשון הרע, בכי של סתם.

ואני אקבע לכם בכיה לדורות.

"מעלה חרס בידו" – הפינה הארכיאולוגית – ד"ר דורון שר-אבי

בפינה זו נציג מידי חודש מבט ארכיאולוגי והיסטורי במרחבי ההר, הספר והמדבר ובכך נתרום לחן המקום ושורשיו הקדומים- על יושביו.

חורבת טייבה- מי את?

במהלך השבוע החולף התפרסמה בעיתונות ידיעה על תגליות בחורבת א-טייבה שבמערב הר-חברון, עקב חפירות ארכיאולוגיות מטעם קמ"ט ארכיאולוגיה של המנהל האזרחי ביו"ש ולאחר פעולות הרס של העתיקות במקום. טבען של ידיעות קצרות המתיימרות לשאת כותרות אטרקטיביות, שהן מערבבות קמעא את היוצרות. לפיכך אנצל במה זו כדי להכיר לקוראנו את האתר החשוב הזה שכל הנוסע על כביש 35 ("חוצה יהודה") למעשה עובר למרגלותיו ממש.

חורבת א-טייבה שוכנת בגובה של 790 מ' מעל פני הים, מדרום לישוב תלם ובמרחק של 300 מטרים ממנו, וממזרח לישוב אדורה.

כבר במאה התשע עשרה, חוקרי קרן המחקר הבריטית ביקרו במקום ותיארו שרידים נרחבים של ישוב קדום הכוללים מבנים, מערות קבורה, בורות מים רבים, מתקנים חקלאיים וכמות עצומה וחריגה של חרסים. אל החורבה שבו הסוקרים שוב ושוב: אחרי מלחמת ששת הימים, במסגרת סקר החירום ביהודה ושומרון, סקר פרופ' משה כוכבי המנוח את האתר ושוב בשנות התשעים של המאה העשרים, גם ד"ר אבי

עופר במסגרת מחקריו על הר יהודה בתקופת המקרא. כוכבי תיאר שרידי מבנים שנשתמרו לגובה רב, "תל בן כ 20-30 דונם... שפך עיים רב על ארבע המדרגות העליונות" וממצא חרסים מן התקופות הכנענית התיכונה ('תקופת האבות'), כמות מרובה במיוחד של חרסים מתקופת המלוכה וכן מימי שיבת ציון והתקופות ההלניסטית, הרומית והביזנטית, וכן מימי הביניים ועד התקופה העות'מאנית. שימו לב כי זהו ביטוי לכל התקופות ההיסטוריות של ארץ ישראל. זהו מצב צפוי בהינתן שהאתר שוכן על דרך רוחב קדומה שכביש 35 משמר את מהלכה עד היום, ולאור העובדה שערוצי נחל גוברין עילי מדרום לא-טייבה, עתיר מעיינות בעלי ספיקה גבוהה מאד (מי המעיינות הובלו בימי קדם באמת מים עד בית גוברין הרומית.

האמה נסקרה ופורסמה בספרם של צבי אילן ודוד עמית ז"ל על אמות המים הקדומות בארץ ישראל).

אז מי את חורבת א-טייבה?

כידוע השם טייבה הינו שם נפוץ לישובים ערביים מודרניים (וגם חורבות) במקומות שונים בכל רחבי העולם הערבי ובארץ ישראל בפרט. טייבה בבנימין, טייבה במזרח השרון, טייבה בגליל התחתון, בעבר הירדן ובעוד מקומות. אף מקובל כי השם הערבי טייבה (=טוב), הינו מעין "תיקון" בצורת סגי נהור לשמות משורש עפ"ר שמשמעותם בערבית שלילית (שד, רוח רעה, אסון או מזל רע, מפחיד, רע ומזיק). מוכר היטב הזיהוי של עפרה המקראית בארץ בנימין, בכפר הסמוך טייבה, והיו שאף את עפרה של גדעון מספר שופטים זיהוי (בטעות) בטייבה שברמות יששכר בגליל התחתון המזרחי.

האם כל זה מסייע בזיהוי של א-טייבה שלנו, כאן בהר חברון?

מיכה הנביא, תושב מורשת גת, המזוהה בתל גודד מקונן (בפרק א') על חורבן ממלכת יהודה בידי סנחריב מלך אשור בשנת 701-. הצבא האשורי השאיר אחריו בשפלת יהודה אדמה חרוכה היטב כפי שמשתקף בכל אחת מחפירות התילים באיזור זה, שהינו מרחב מגוריו של מיכה. נשים לב שקינה זו נושאת אופי מאד גיאוגרפי תוך שהיא מפרטת את חורבן הישובים הנזכרים בה:

ח על-זאת אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה אֵילִלְכָה שׁוֹלֵל וְעָרוֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפָּד כְּתַנִּים וְאֶבֶל כְּבָנוֹת יַעֲנֶה. ט כִּי אֲנוֹשָׁה מִכּוֹתֶיהָ כִּי-בָאָה עַד-יְהוּדָה נִגַע עַד-שַׁעַר עַמִּי עַד-יְרוּשָׁלַם. י בְּגַת אֶל-תִּגִּידוּ בְכוֹ אֶל-תִּבְכוּ בְּבֵית לַעֲפְרָה עֲפָר הַתְּפִלְשִׁי. יא עֲבָרִי לְכֶם יוֹשְׁבֵת שְׁפִיר עָרִיהָ-בְּשֵׁת לֹא יֵצֵאָה יוֹשְׁבֵת צֶאֱנָן מִסְפָּד בֵּית הָאֶצֶל יִקַּח מִכֶּם עֲמֻדָתוֹ. יב כִּי-חָלָה לְטוֹב יוֹשְׁבֵת מְרוֹת כִּי-יֵרֵד רַע מֵאֵת ה' לְשַׁעַר יְרוּשָׁלַם. יג רְתֵם הַמְרַפָּה לְרַכֵּשׁ יוֹשְׁבֵת לְכִישׁ רֵאשִׁית חֲטָאתָהּ הִיא לְבַת-צִיּוֹן כִּי-בָךְ נִמְצְאוּ פְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל. יד לָכֵן תִּתְּנִי שְׁלוֹחִים עַל מוֹרֶשֶׁת גַּת בְּתִי אֲכַזִּיב לְאֶכְזָב לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל. טו עַד הִירֶשׁ אֲבִי לָךְ יוֹשְׁבֵת מְרֻשָׁה עַד-עַדְלָם יָבֹא כְבוֹד יִשְׂרָאֵל. טז קְרָחִי וְגִזִּי עַל-בְּנֵי תַעֲנוּגֶיךָ הֶרְחַבְתִּי כַּנְּשָׂר כִּי גָלוּ מִמֶּךָ.

דומה כי אחרי שהדגשתי את שמות הישובים שחרבו בכיבוש האשורי, כפי שמזכירים מיכה הנביא- תוכלו להצביע בקלות על הזיהוי שהוצע במחקר לחורבת א-טייבה שלנו..... **בית לעפרה** (פסוק י'). טובלי "בירכת צאנן" שבינינו, ודאי מזהים כאן גם את מקור השם בפסוק יא- אותה בריכה רעננה על כביש 35, סמוך למחסום תרקומיא, בין מרישה הנזכרת בפסוק טו, לבית לעפרה. במילים אחרות, ההקשר הגיאוגרפי של בית לעפרה אכן מאפשר לה להיות בחורבת א-טייבה. החיסרון בהצעה זו הוא שכל הישובים המודגשים, לפחות אלה שזוהו במחקר, נמצאים בשפלה ואילו חורבת א-טייבה הנדונה כאן, שוכנת כבר במעלה הרי חברון מזרחה.

יש לקוות שראשיתן של חפירות מסודרות בחורבת א-טייבה עליהן התבשרנו לאחרונה- יניבו פירות ארכיאולוגיים שיאפשרו זיהוי יציב יותר של מקום חשוב זה שהתקיים לאורך מאות רבות של שנים.

הישוב אדורה ומאחוריו חורבת א-טייבה מסומנת בחץ. צילום: יוסי מרצבך. מתוך ספרו החדש:

שְׁאוֹ מָרוֹם עֵינֵיכֶם... – הפינה האסטרונומית – בארי בלויגרונד

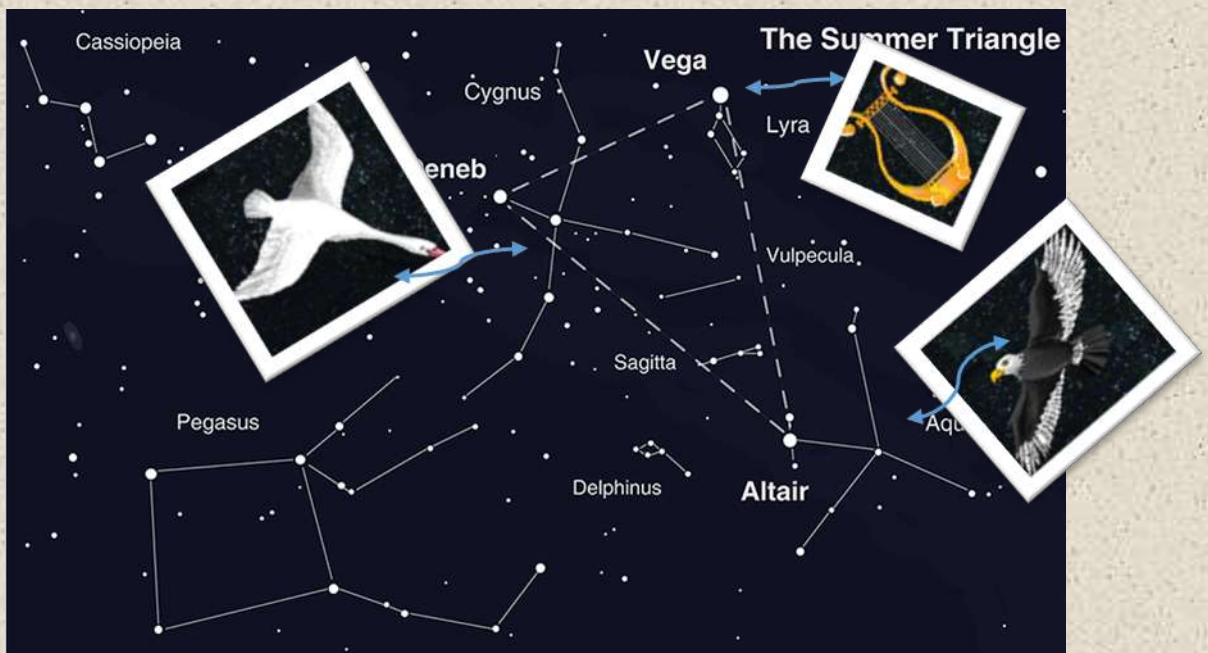
בשנים האחרונות, מתמחה מרכז סיוור ולימוד סוסיא, בזכות פעילותה של "הדובה הגדולה", באסטרונומיה תצפיתית לילדים ובני נוער. בפינה זו נשתף מידי חודש בחוויות האסטרונומיות המתרחשות אי שם לנגד עיננו, בכיפת השמים מעלינו, במקביל ממש לחיינו על פני כדור הארץ.

"מיום שחרב בית המקדש לא נראה רקיע בטהרתו, שנאמר: אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם" (בבלי, ברכות נ"ט)

המדרש אומר שמיום שחרב בית המקדש הרקיע לא נראה בטהרתו, אור מיוחד שאנחנו לא יכולים לראות, כמו מכוסה בשק ומוסתר לנו.

אך עדיין בתוך זאת, בתקופה זו השמיים עדיין מלאים בקבוצות יפות, כוכבים מעניינים ותופעות מרהיבות.

נתחיל בצורה של העונה- משולש הקיץ. בימים אלו זורח ומופיע בשמיים במלוא הדרו משולש הקיץ. שלושה כוכבים בודקים משלוש קבוצות, אחת מהן ממש קשורה לתשעת הימים בהם אנו נמצאים:

הכוכב הראשון- וְגָה. הוא מקבוצת הנבל. וגה הוא הכוכב החמישי בבהירותו בכל השמיים כל השנה וכעת בלילה הוא השני הכי בהיר אחרי ארקטורוס (הכוכב שליד הדובה הגדולה). נקודה מעניינת ביותר- עוד כ- 12,000 שנים (ממש אוטוטו), הכוכב וגה יהיה מצפון לכדור הארץ כמו כוכב הצפון ולמעשה יהיה המחליף שלו.

הכוכב השני- הנב. הערבים באותה תקופה עסקו רבות באסטרונומיה ולכן הרבה שמות של כוכבים הם בערבית. דנב למשל, בערבית זה זנב. זהו הכוכב שמסמן את הזנב של קבוצת הברבור.

הכוכב השלישי והאקטואלי לתשעת ימינו הוא אֶלְתָּאִיר. העין של קבוצת הנשר. הוא הכוכב הדרומי ביותר בקבוצה.

קבוצת הנשר וחורבן הבית

בספר עובדיה, המתאר נבואות על ממלכת אדום כתוב: "אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים שים קנך. משם אוריךך נאם ה". ממלכת אדום נמשלה כאן לנשר שמוגבה לבין הכוכבים. האימפריה הבאה אחרי אדום שהסמל שלה הוא נשר זוהי האימפריה הרומית. הנשר הוא מלך העופות, חזק, גדול וטורף מיומן. בכל קרב חשוב של הרומאים הם לקחו איתם נס- עמוד עם פסל של נשר שייתן להם רוח קרבית.

אם אתם זוכרים, ראינו בעלון של חודש סיוון את משולש האביב בו נמצא מזל אריה. בלילות אלו מזל אריה (והכוכב החשוב שלו- דנבולה) שוקעים מוקדם וכמעט שלא רואים אותם. אריה הוא סמלה של העיר ירושלים, ושל ממלכת יהודה - "גור אריה יהודה".

מרגש לחשוב, בתקופה זו שאנו מתאבלים על חורבן הבתים, סיפור החורבן מתואר בשמיים- האריה של העיר ירושלים שוקע, ואילו הנשר של האימפריה הרומית עולה.

אבל הסיפור לא נגמר פה. נביט בשעות מעט יותר מאוחרות בשמיים (החל מעשר ורבע בערך) - ונראה במזרח זורח כוכב בוהק מאוד. זהו כוכב הלכת צדק. צדק הוא לא אחד מהשמשות ומקבוצות הכוכבים, אלא הוא כוכב לכת שבדומה אלינו מסתובב ומקיף את השמש שלנו. ובתקופה הזו הוא נראה יפה מאוד.

צדק זה השם הנרדף בספר ישעיהו ל'קריה נאמנה', לירושלים הבנויה מחדש, עם קשר מתוקן יותר עם הקב"ה - אז אם כבר יש גם צדק בשמיים- "ואשיבה שפטיך כבראשונה ויועצין כבתחילה אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה. ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" [ישעיהו א']

שתי הארות נוספות:

הראשונה - כוכב הלכת נוגה כבר נראה בתקופה זו. הביטו לאחר השקיעה במערב, מעל האזור בו שקעה השמש, ותוכלו לראות בכוכב שהולך ונהיה בוהק יותר ויותר ככל שהוא שוקע. זו נוגה, ואין כיף יותר מלעקוב אחריה!

השנייה- כדאי כבר עכשיו לשריין את שני הלילות 12 ו 13 באוגוסט, כי בהם יהיה מטר מטאורים יפהפה - פרסאידים. מומלץ לצפות בהם באזור חשוך ככל האפשר. בקרבנו לספר המדבר, במדבר יהודה- מחנה אום דראג', ורוג'ום א- נאקה. (למשקיעים- באיזור מכתש רמון, יש אזורים חשוכים אף יותר כמו בורות לוך למשל בהם גם ניתן לצפות בכוכבים.)

תהנו!

מעשה שהיה... היום לפני... – יסכה בן הר

כל יום ושעה בחיינו הופכים מבלי משים לרגעים היסטוריים של ממש, אם רק ניצוק משמעות לרגעים אלו. האם בעוד 100 שנה, מעשינו יופיעו בפינת ההיסטוריה "היום לפני"? בפינה ההיסטורית נעלה מידי חודש אירועים היסטוריים מרתקים בתולדות העם והארץ, שהתרחשו בחודש זה, שהרי עם ללא עבר "ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל".

הקמת יחידה 101

סמואלי, או בשמו המלא מוסטפא חסן עבוד, תושב נבי סמואל שעל יד ירושלים, איבד את אחיו במלחמת העצמאות ונשבע שכנקמה על כך, הוא יהרוג 100 יהודים.

סמואלי עשה כל שביכולתו לקיים את השבועה, הוא נהג להסתנן לפרוזדור ירושלים בלילות, בראש חוליות קטנות בשביל לרצוח אזרחים ולשדוד אותם, הוא היה לוחם אמיץ ואיש שטח מעולה וזה מה שהפך אותו בהדרגה למבוקש של המודיעין הישראלי ולגיבור בקרב הפלסטינים.

אל"ם מישראל שחם היה באותה התקופה האחראי על הבטחון באזור ירושלים וסביבותיה והתמודד מידי יום עם פעולותיו של סמואלי. במאי 1953, לאחר שורה של פעולות חבלה החליט שחם להפסיק להבליג ולנסות לחסל את סמואלי בפעולה של כוח קטן.

הוא קרא לאריאל שרון שהיה באותם הימים מפקד גדוד מילואים, הוציא אותו מלימודיו באוניברסיטה והטיל עליו את המשימה.

אריאל שרון אסף כמה מטובי חבריו לנשק והתכוון איתם לפעולה, הם היו צריכים לפוצץ את ביתו של סמואלי ואם יתמזל מזלם- גם אותו.

הפעולה לא צלחה כמו בתכנון, סמואלי לא היה בבית, הפיצוץ היה קטן ולא רציני ואחרי שהם התגלו ופתחו עליהם באש, הכוח שב לירושלים.

הפעולה הזאת הציפה את הבעיה הבטחונית שהייתה למדינת ישראל בשנותיה הראשונות, כנופיות מסתננים בעיקר ממצרים וירדן חודרות לישראל, פוגעות באזרחים ולוחמים, ואילו פעולות התגמול שבאות בתגובה אליהן, מסתיימות בדרך כלל בכשלון עקב רמתם המקצועית הנמוכה של הכוחות הישראליים ואי הכרות מספקת עם השטח.

מדינת ישראל מבינה שהיא צריכה פתרון רציני, אריאל שרון מציע להקים יחידת קומנדו קטנה ומובחרת שתוכל לצאת לפשיטות מעבר לגבול ואנשיה יהיו לוחמים מעולים הבקיאים בכל התחומים הקרביים- סיירות, חבלנות, הפעלת כלי נשק ועוד.

יחידת ה-101 קמה ב-5 באוגוסט 1953, אריאל שרון מתמנה לפקד עליה, הוא מגייס לוחמים והם מתאספים במחנה הל"ה שבסטף ומתחילים באימונים הכוללים

חבלה, ניווט, קליעה למטרה, קרב מגע, לחימה בכל שעות היממה ועוד. רוב האימונים נערכו מעבר לגבול.

השמועה על הקמתה של יחידה ללא מדים שלא כפופה לפקודות מטכ"ל, התפשטה כמו אש בשדה קוצים וככל שנהפכה לסודית יותר- כך דיברו עליה יותר.

מהרגע שהוקמה היחידה היא פשטה על בסיסי מחבלים, נכנסה לתוך הערים מהם יצאו המסתננים, ביצעה מארבים לסיורים של מחבלים, ולא פעם גם לצבאות הסדירים של מצרים וירדן.

בין פעולותיה ניתן למנות את הפשיטה על אל-בורייג', מבצע כפפות משי, הפשיטה על חברון, פעולת קיביה ועוד.

היחידה פעלה כיחידה עצמאית במשך 5 חודשים בלבד עד שבינואר 1954 היא התמזגה עם גדוד 890 של הצנחנים.

למרות שהזמן בו יחידה 101 פעלה בצורה עצמאית היה קצר, אין ספק שהיא השאירה חותם אדיר, היחידה כתבה למעשה את ערכי צה"ל בכל הקשור לרעות, חתירה למגע ודבקות במשימה והפכה לאחד מסמלי המורשת הגדולים ביותר בתולדות צה"ל.

לוחמים מיחידה 101 לאחר פעולת תגמול בכונתילה.

"לנוע לנוע" – המלצה לטיול משפחתי – טל שלם

"לנוע, לנוע בעקבי הצאן, לנשום אויר, להיחשף קצת לרוח, לגשם, לדברים מאוד מטהרים. כשמעויזים לצאת, זוכים להרבה ברכה במפגש החי עם העולם"
(יאיר הר סיני)

הפעם- מעיין השלושה בגבעת גל.

"בוא שיר עברי מן הגיא מן העמק, והבא אתך את טעם הניגון הישן..."

ראש חודש אב כבר אתנו, והחום הכבד אתנו, ואנחנו נשארים עדיין באזור ההר הטוב, ונמליץ על נקודה המצויה בנקודה הגבוהה ביותר בשדרת ההר המרכזי, בגובה של 1000 מטר- מעיין השלושה, או מעיין חי. המעיין נמצא סמוך לבסיס ג'אבל ג'אליס ולשכונה עם שמו העברי – גבעת גל.

במעיין כמה נקודות יפות לשבת, מים נחמדים על מרפסת עץ, ומן התצפית ניתן לראות את העובדה שקרית ארבע הנקודה בגבוהה ביותר על ההר- מרבדי החקלאות והכרמים הרבים שגדלים באקלים ההררי נפרסים בכל בקעת בית ענון, המשמר את שמה של בית ענות שמופיעה בספר יהושע פרק ט"ו, כחלק מן הערים השייכות לנחלת כלב בתוך נחלת הכלל של שבט יהודה. אם גלוסקמא מימי בית שני, הנושאת את השם "ישראל" בלב כפר ערבי מודרני מעניינת אתכם, אתם מוזמנים להיות אתנו גם בעלון הבא ובו נרחיב בפירוט על החפירות שנעשו בכפר.

משם נתקדם רגלית לאורך הגדר ושביל הגיפים לבן לכיוון גבעת גל, יישוב שהוקם בשנת תשס"ב ע"י תושבי הקריה, ובקצהו יש תצפית נפלאה בשם "רוח אחרת", שהיא הנצחה לזכר הנרצחים בני קרית ארבע- אחיקם עמיחי, דוד רובין, ובניה שראל. ממקום זה ניתן לראות את דרום הר חברון, את הכפר הגדול בני נעים ובעיקר את הנוף המשתנה מזה שראינו בתצפית הצפונית – כאן כבר בולט היעדרה של חקלאות ומתחיל ספר המדבר ושטחי רעיית הצאן. בתצפית ישנה פרגולת עץ בצורת מגן דוד, עץ אלון בודד על ההר, ושירותים.

איך מגיעים? נכנסים לקרית ארבע מאזור התעשייה, בצומת עיקול היין עוברים את היקבים של הקריה ולפני הכניסה לקרית ארבע פונים ימינה לחניה לפני הבסיס. אפשר לרשום בוויז- גבעת גל.

מומלץ להגיע בשעות אחר הצהריים ועד לשקיעה.

לייעוץ, הכוונה והדרכה, ניתן לפנות לעינב במרכז ההזמנות של בית ספר שדה
סוסיא: 029961148

מוזמנים לפנות אלינו דרך האתר Susya@susya.org, בדוא"ל Susya@susya.org ובפייסבוק מרכז סיוור ולימוד סוסיא.